

trình kích cầu đầu tư, kích cầu tiêu dùng sẽ tạo ra nhiều việc làm mới. Sắp tới, Bộ LĐ-TBXH sẽ tập trung rà soát, tìm hiểu hoạt động của DN các khu vực kinh tế đang gặp những khó khăn gì để có biện pháp hỗ trợ kịp thời hoặc tham mưu Chính phủ tháo gỡ vướng mắc.

Bao giờ có bảo hiểm thất nghiệp?

Bộ trưởng Nguyễn Thị Kim Ngân cho biết: Từ 1/1/2009, chúng ta sẽ thực hiện thu bảo hiểm xã hội và theo quy định sau 12 tháng, tức vào đầu năm 2010 sẽ bắt đầu chi trả BHTN. Những người nộp bảo hiểm từ 1/1/2009, nếu năm sau thất nghiệp nhưng sau 15 ngày chưa tìm được việc làm sẽ được hưởng trợ cấp thất nghiệp.

Theo quy định, cơ quan Bảo hiểm xã hội Việt Nam sẽ được giao thu chi và quản lý quỹ bảo hiểm. BHTN cũng tương tự như BHYT, trợ cấp hưu trí hiện nay.

Trợ cấp thất nghiệp là tạm thời, không phải trả vài tháng là hết mà mục tiêu chính của chủ trương này là trong thời gian được hưởng, Nhà nước sẽ hỗ trợ NLD học nghề, tư vấn, giới thiệu để sớm tìm được việc làm.

Theo Nghị định của Chính phủ, mức trợ cấp thất nghiệp hàng tháng bằng 60% mức bình quân tiền lương 6 tháng trước khi thất nghiệp. NLD còn được hỗ trợ học nghề, tìm việc làm và được hưởng chế độ bảo hiểm y tế trong thời gian hưởng bảo hiểm thất nghiệp (BHTN).

Vấn đề thất nghiệp kéo theo nhiều hệ lụy xã hội khác, vì thế chủ động chuẩn bị đối phó, có chính sách hợp lý sẽ góp phần giảm nhẹ hậu quả. Về lâu dài, tạo ra nhiều việc làm mới vẫn là vấn đề cốt lõi. ■

GIẢI BÀI TOÁN THẤT NGHIỆP

Suy thoái kinh tế đã đẩy doanh nghiệp và người lao động vào con đường khó khăn. Làm thế nào để vực dậy nền kinh tế, giúp doanh nghiệp tránh được khả năng phải cắt giảm nhân công lao động cũng như người lao động không bị rơi vào tình trạng không có việc làm, là bài toán khó đang chờ lời giải. Pháp lý cuối tháng đã ghi lại ý kiến của các chuyên gia trong lĩnh vực kinh tế, pháp luật về vấn đề này.

Dịch chuyển lao động: Phương án khó khả thi

Năm 2008, số lao động thất



GS.TS Nguyễn Mại

niệp trong khối doanh nghiệp FDI là không nhỏ và khả năng cắt giảm nhân công và đẩy hàng trăm ngàn lao động thuộc khối doanh nghiệp này “ra đường” trong năm 2009 là rất lớn. Mặc

dù vậy Cục trưởng Cục đầu tư nước ngoài (Bộ Kế hoạch đầu tư) Phan Hữu Thắng vẫn khá "lạc quan" khi cho rằng không nên quá bi quan về khả năng mất việc của người lao động ở khối DN này. Ông Thắng cho biết, "Trong trường hợp xấu mà DN phải tạm ngừng hoạt động thì chính quyền địa phương phải có trách nhiệm sử dụng các lao động tạm thời mất việc này vào làm việc tại các dự án thuộc gói kích cầu của Chính phủ".

Trước sự lạc quan của Cục trưởng Cục đầu tư nước ngoài, GS.TS Nguyễn Mại, nguyên Phó Chủ nhiệm UB nhà nước về hợp tác đầu tư cho rằng: "Khó có thể nói tình hình sản xuất của các DN FDI năm 2009 có thể sáng sủa được. Vì trong thời điểm hiện nay Chính phủ các nước không có một mục tiêu nào khác là tập trung những khoản tiền lớn (ở Mỹ là 700 tỉ USD và có thể sẽ hơn 1000 tỉ USD, ở Trung Quốc là gói kích cầu 580 tỉ USD) chủ yếu chỉ để giải cứu các DN trong nước, tạo thêm việc làm và đối phó với tình trạng thất nghiệp... Về vấn đề sử dụng số người thất nghiệp trong khối DN FDI vào làm việc tại các dự án thuộc gói kích cầu của Chính phủ, cũng là phương án khó khả thi bởi: Lao động làm việc trong khối DN FDI ở VN chỉ khoảng 2 triệu người trên tổng số 50 triệu lao động. Trong đó lao động nông thôn chiếm tới 30 triệu, 20 triệu còn lại là hoạt động trong khu vực công nghiệp, thủ công nghiệp và làng nghề...". "Với khó khăn chung như trên thì tỉ lệ lao động khối DN dân doanh, tư nhân... sẽ thất nghiệp rất nhiều, để bố trí việc cho khối lượng khổng lồ trên đã là nan giải rồi thì nói

gì đến chuyện dịch chuyển lao động từ khối FDI tới những nơi sử dụng các gói kích cầu", GS.TS Nguyễn Mại tỏ ra bi quan với phương án của Cục trưởng Phan Hữu Thắng.

Cần sớm có Luật Việc làm

Là một giảng viên giảng dạy, một chuyên gia nghiên cứu về pháp luật lao động, trước thực trạng người lao động bị mất việc làm đang diễn ra khá phổ biến. TS Lưu Bình Nhưỡng - Phó Chủ nhiệm khoa Pháp luật Kinh tế - Trường ĐH Luật HN cho rằng điều quan trọng nhất đối với người lao động trong giai đoạn hiện nay và sau này là cần có chính sách việc làm hoàn chỉnh. Trước khi có Luật Việc làm, cần xúc tiến các biện pháp giải quyết việc làm thông qua nguồn ngân sách quốc gia và quỹ việc làm địa phương. Chính phủ chỉ đạo Bộ Lao động Thương binh và Xã hội tăng cường các biện pháp ngoại giao để chiếm lĩnh thị trường lao động, đặc biệt là Đài Loan là vùng lãnh thổ có nhu cầu lao động từ nước ngoài. Bên cạnh con đường ngoại giao, theo tôi cần xúc tiến mạnh công tác đào tạo, bồi dưỡng nghề cho người lao động, kể cả những người lao động mới. Chúng ta phải chuẩn bị trước các vấn đề để người lao động có thể "đón đầu" cơ hội việc làm trong tương lai và giữ vững vị trí hiện tại.

Trong bối cảnh các doanh nghiệp đang gặp rất nhiều khó khăn thì Nghị định 127/2008 về BHTN có hiệu lực. Điều này đồng nghĩa với doanh nghiệp phải chịu thêm một "gánh nặng" nữa. Về vấn đề này TS Lưu Bình Nhưỡng cho biết việc thực hiện chính sách bảo hiểm thất nghiệp là cần thiết. Tuy nhiên, ở giai đoạn đầu này Nhà nước



TS Lưu Bình Nhưỡng

phải giữ vai trò chủ đạo. Có thể tạm thời hoãn đóng theo tỷ lệ % (khoảng 25 đến 40% tùy loại doanh nghiệp) phí bảo hiểm thất nghiệp và Nhà nước coi như “cho vay” trước để doanh nghiệp đỡ khó khăn trước mắt.

Để Nghị định 127/2008 đi vào cuộc sống, cơ quan lao động cần chủ động phối hợp với cơ quan bảo hiểm xã hội, tài chính, kế hoạch, công đoàn và đại diện người sử dụng lao động xây dựng các biện pháp và các phương án tổ chức thực hiện theo yêu cầu của Chính phủ. Đồng thời tổ chức cùng nhau tháo gỡ những vướng mắc chưa dự liệu được hoặc có dự liệu nhưng lại có những phát sinh khác trong quá trình triển khai Nghị định.

Những giải pháp then chốt

Theo chuyên gia kinh tế Phạm Chi Lan, những giải pháp then chốt nhất là:

Đối với vấn đề việc làm, có 3 việc. Một là, tháo gỡ khó khăn, tạo thuận lợi cho phát triển doanh nghiệp, đặc biệt là khu vực tư nhân và DN nhỏ và vừa - khu vực luôn tạo hơn 90% việc làm phi nông nghiệp ở nước ta trong những năm qua.

Hai là, tập trung hỗ trợ khu vực nông thôn, hỗ trợ phát triển nông

ngiệp hiệu quả và bền vững, đồng thời hỗ trợ duy trì và mở mang các ngành nghề khác, các hoạt động kinh tế ở nông thôn nhằm tạo việc làm ổn định, thu nhập cao hơn và điều kiện sống tốt hơn cho nông dân và những người sinh sống ở nông thôn.

Ba là, thực hiện ngay những cải cách mạnh mẽ trong hệ thống giáo dục, đào tạo, xây dựng nền tảng mới cho sự phát triển nguồn nhân lực ở nước ta, nhằm chuyển mạnh từ cạnh tranh bằng giá nhân công rẻ sang cạnh tranh bằng nguồn nhân lực có chất lượng tốt.

Thị trường lao động không có tay nghề đang dư thừa, song thị trường lao động đòi hỏi tay nghề cao ở nước ta lại đang thiếu nguồn cung. Cơ hội cho



Chuyên gia kinh tế Phạm Chi Lan

xuất khẩu lao động cũng vẫn còn, song cũng phải là lao động có chất lượng.

Đối với người lao động, cách tốt nhất giúp họ là tạo cho họ cơ hội học hành, có kỹ năng cần thiết để có việc làm tốt hơn. ■